

Slavco Almăjan, un scriitor important din diaspora românească

Istoria literaturii române ar trebui să acorde mai multă atenție scriitorilor români dinafara granițelor României. Dacă criticii români află de obicei despre valorile diasporei românești foarte târziu, doar după ce respectivii scriitori își fac o carieră în străinătate, este poate timpul să cunoască marii scriitori români din țările învecinate. Este și cazul lui Slavco Almăjan, poet, prozator, eseist și jurnalist, o figură importantă a vieții culturale și sociale din Voivodina (Banatul Sârbesc), un punct de reșe în poezia și imagologia secolului XX, deținător a numeroase premii literare și Serbia și în străinătate. Știind că slaba receptare a scriitorilor români în străinătate se datorează în principal ignorării contextului în care trăiesc și creează, ca și slabei circulații a cărților lor, acest studiu este menit să motiveze pe mai multe căi importanța lui Slavco Almăjan.

Prima parte a studiului arată contextul și factorii extrinseci complecși legați de activitatea lui Almăjan, în scopul de a sublinia poziția sa ca scriitor într-un mediu sociopolitic și istoric dificil. Făcând referire la eseurile sale imagologice, analiza are scopul de a evidenția, pe de o parte, contextul acesta din „interior”, iar pe de altă parte, să arate faptul că viziunea despre lume a scriitorului nu are un caracter „local”, putând fi comparată cu perspectiva filosofică a lui Emil Cioran, ca metodă și tehnică.

A doua parte a studiului analizează opera literară a lui Almăjan dintr-o perspectivă intrinsecă. Folosindu-se de o tehnică poetică contemporană bazată pe deconstrucția limbajului, scopul lui S. Almăjan nu este sfărâmarea lumii în bucăți, ci găsirea înțelesurilor ei ascunse în cuvinte, sub forma unor noțiuni și arhetipuri primordiale, în care înțelesuri aparent opuse fuzionează în imagini semnificative. Pentru el, poezia este un limbaj *sui-generis*, un cod special de comunicare ce coexistă cu alte coduri, precum limbajul simțurilor, limbajul corpului, codul vizual, gesturile și/sau codul aprehendării filosofice a lumii. Totuși, scopul limbii nu este doar cel de a comunica, ci și de a crea înțelesuri. Iată de ce „limba poeziei” trebuie să ofere un înțeles existenței omului în lume. Acesta este punctul în care poezia și eseurile lui Almăjan, neglijate până acum de criticii literari, sunt parte a unei opere unitare. Deși „textul” poetic este văzut ca un labirint, ca și viața, scopul acestuia este „centrul” semnificant, care este greu de atins, doar printr-o „călătorie” lungă și complexă – care poate fi văzută ca tema unei „căutări”, prezentă în literatura tuturor timpurilor. Originalitatea lui Almăjan stă în paradoxul prin care aparenta deconstrucție a limbajului nu e un scop în sine, ci are menirea de a construi cu ajutorul cuvintelor o semnificație poetică și gnoseologică mai amplă.

Căutând rădăcinile viziunii lui Almăjan, studiul găsește un tipar de semnificație („centrul labirintului”) ce aparține literaturii române. Concluzia este că Almăjan nu este doar un „scriitor local”, un simplu membru al unei comunități etnice, ci un mare scriitor român care ar trebui să devină un capitol important în istoria literaturii române.